



Thema Aardig, niet aardig

Prentenboek *Zwemmie*

Cursus vier, week vijf

Josée Coenen en Ans Drubbel

d.d. oktober 2016

Leerstof			materiaal	
pragmatiek	1 taalfuncties 2 gesprekconventies 3 tekst begrijpen 4 tekst	0 liedje 1 protesteren, dreigen, hulp vragen, waarschuwen, verantwoording afleggen 4 vertellen	0 VHEZ cd 2, les 18, TB blz. 98 1,2 VHEZ PB 2, blz. 44-47, cd 2 les 18 zie onder 4 zie onder	
woordenschat: inhoudswoord	themawoorden: 1 znw., 2a ww. 2b knipwerkw. 3 bijv. nw. 4 spreekwoorden		1 ,2 ,3 Prentenboek Zwemmie, WIP 2, Zwemmie, PB 2 blz. 44-47 2a PB 2, Praatplaat 18,blz. 48-49 zie onder 2b DBK blz. 50 zie onder 4 Spreekwb blz. 54, 65, 357, 99, 355 zie onder	1 achtergrondkleuren gebruiken bij afbeeldingen (ZIS) het-woorden (-voorwerpen) 1 stickers van het-woorden bij HZS, BWB
woordenschat: functiewoord	1 lidwoord 2 bijw.: <i>niet</i> 3 voorzetsel van plaats en richting: <i>in, achter, bij; door</i> 4 onb. vnw.: <i>allemaal</i> 5 hulpww. van modaliteit: <i>willen</i> 6 voorzetsel van tijd: <i>om, op, in</i> 7 voorzetsel: <i>met, tegen, aan, voor</i>		1 2 Prentenboek Zwemmie, WIP2, les 3, PB 2, blz. 44-47, cd 2 les 18 DBK 3 Prentenboek Zwemmie,WIP2, Zwemmie, les 2; DBK blz. 72-74 zie onder 4 Prentenboek Zwemmie, WIP2, les 4 5 Prentenboek Zwemmie, WIP2, les 5, DBK blz.49 6 DBK blz. 65 e.v. 7 HZS onderwerp 27, oef 6,7,22 zie onder	1 vingers gebruiken (ZIS)
klankleer	1 klank-letter 2 woordaccent 3 zinsintonatie	1 2 3 vraagzin, mededelende zin, gebiedende wijs	1 2 3 Prentenboek Zwemmie, WIP 2 Zwemmie, PB 2 blz. 44-47, DBK blz. 97, Wbl. 4.1 zie onder	
vormleer	1 vervoeging ww.: o.t.t., 2 vervoeging ww. : o.v.t		1 Prentenboek Zwemmie, WIP 2 Zwemmie, DBK blz. 33 e.v. , 36, 58-61 zie onder 2 Prentenboek Zwemmie, WIP 2 , Zwemmie, DBK blz.58-61, 36-37 130, WB 6 zie onder	
zinsbouw	1 zinnen maken 2 zinnen maken 3 zinnen maken (knipwerkww.) nt2.nl , cursus vier, week vijf		1 ZIS, blz. 36 e.v. DBK 102 e.v. VHEZ Praatplaat 18 blz. 48-49 zie onder 2 Prentenboek Zwemmie, WIP 2 Zwemmie , ZIS, blz. 36 e.v DBK blz.102 e.v. zie onder 3 zie onder	1,2,3 strookjes en /of kubussen (ZIS, DBK)

dag een	dag twee	dag drie	dag vier	dag vijf
liedje <i>Kijk uit joh, sufferd</i> woordenschat-inh.w. en fw.: Prentenboek <i>Zwemmie les 1-2</i> -functiewoorden . lidw. . voorzetsel van plaats en richting: <i>in, achter, bij; door</i> . onb. vnw.: <i>allemaal</i> klankleer vormleer . ww. verv.: o.t.t. zinsbouw	liedje <i>Kijk uit joh, sufferd</i> woordenschat-inh.w. en fw.: Prentenboek <i>Zwemmie les 3-4</i> -functiewoorden . lidw. . onb. vnw.: <i>allemaal</i> . hulpww. van modaliteit: <i>willen</i> klankleer vormleer . ww. verv.: o.t.t. zinsbouw	liedje <i>Kijk uit joh, sufferd</i> woordenschat-inh.w. en fw.: Prentenboek <i>Zwemmie les 5</i> woordenschat-inh.w. . znw. . ww. . bijv.nw. -functiewoorden . lidw. . voorzetsel van tijd: <i>om, op, in</i> pragmatiek . dialoog klankleer . zinsintonatie vormleer . ww. verv.: o.t.t. zinsbouw . zinnen maken (prentenboek)	liedje <i>Kijk uit joh, sufferd</i> woordenschat-inh.w. . znw. . ww. . bijv.nw. -functiewoorden . lidw. . voorzetsel van tijd: <i>om, op, in</i> pragmatiek . dialoog . rollenspel klankleer . zinsintonatie vormleer . ww. verv.: o.t.t., o.v.t zinsbouw . zinnen maken (Praatplaat)	liedje <i>Kijk uit joh, sufferd</i> woordenschat-inh.w. . znw. . ww. . bijv.nw. -functiewoorden . lidw. . voorzetsel: <i>met, tegen aan, voor</i> -spreekwoorden pragmatiek . dialoog . tekst vertellen klankleer . zinsintonatie vormleer . ww. verv.: o.t.t., o.v.t zinsbouw . zinnen maken (kwartet) . zinnen maken (knipww.)



Gebruikte verwijzingen

- MN-n** = *Mondeling Nederlands nieuw*
- HZS** = *Horen zien en schrijven*
- PB 1, PB 2** = Praatboek 1 en Praatboek 2 van *Van horen en zeggen*¹ +**cd's**
- TB** = Tekstboek *Van horen en zeggen*, met tekst liedjes en dialogen
- DBK** = *De bovenkamer*, opzoekboek en strookjes
- DBK- H** = *De bovenkamer*, Handleiding, cd- Werkbl= Werkblad
- BWB** = *Beeldwoordenboek*
- VHEZ** = *Van horen en zeggen*
- WIP** = *Woorden in prenten*, deel 1 en deel 2 (+cd's)
- ZIS** = *Zien is snappen* (+cd)
- ZMN** = *Zeg maar na*, uitspraakcahier bij *Horen zien en schrijven*
- Spreekwb** = Van Dale Junior spreekwoordenboek. Wim Daniels (2001), Utrecht: Van Dale Lexicografie; Amsterdam: Uitgeverij Piramide.

¹ De praatboeken van *Van horen en zeggen* zijn opnieuw gedrukt. U kunt deze via **contact** op de website bestellen. Prijs: 15,00 euro per stuk.



Liedje dag een t/m dag vijf

Benodigdheden

- VHEZ, cd 2 les 18
- Tekstboek blz. 98

Hoe aan te bieden?

(Doel) 'We luisteren vandaag naar het liedje *Kijk uit joh, sufferd.*²

² De praatboeken van *Van horen en zeggen* zijn opnieuw gedrukt. U kunt deze via **contact** op de website bestellen. Prijs: 15,00 euro per stuk.



Woordenschat dag een t/m vijf

Inhoudswoorden en functiewoorden

Benodigdheden

- VHEZ, Praatboek 2, blz. 44-47
- Prentenboek Zwemmie,
- WIP 2, Zwemmie

Hoe aan te bieden?

(Doel) 'Je leert woorden'

(Instructiezin) 'Luister goed. Ik noem de woorden op

- LK vraagt aan leerling: 'Wijs aan (zelfstandig naamwoord).'
- LK wijst aan en zegt: 'Zeg maar na: (zelfstandig naamwoord).'

Hoe te oefenen?

- **Tweetal Coach** of **PingPong** (in tweetallen) Leerlingen wijzen om de beurt een afbeelding aan en benoemen die.
- **RondPraat** (in viertallen) Om de beurt benoemt een leerling een afbeelding en de anderen wijzen het bijbehorende plaatje aan.

Woordenschat dag vijf

Spreekwoorden

Benodigdheden

- Spreekwoordenboek, blz. 54, 65, ,65,357,99, 355

Hoe aan te bieden?

(Doel) 'Je leert uitdrukkingen'

(Instructiezin) 'Je begrijpt dat je deze uitdrukkingen niet letterlijk moet nemen.'

<i>Iemand bont en blauw slaan</i>	(blz.54)
<i>Zoete broodjes bakken</i>	(blz.65)
<i>Een brug slaan</i>	(blz. 65)
<i>Iemand een schouderklopje geven</i>	(blz. 357)
<i>Iemand een duwtje in de rug geven</i>	(blz. 99)
<i>Uit de school klappen</i>	(blz. 355)



Woordenschat dag vier

Werkwoorden

Benodigdheden

- Praatboek 2³, praatplaat VHEZ, blz. 48-49 thema *Ruzie op straat*

Hoe aan te bieden?

- LK wijst de afbeelding op de praatplaat en noemt het werkwoord (max. vijf werkwoorden per keer).

(Doel:) 'Je leert nu werkwoorden '.

(Instructiezin:) 'Kijk goed. Dit heet (werkwoord).'

schreeuwen troosten botsen huilen roepen

knikkeren kijken liggen trekken vliegen

wegrennen uitkloppen vasthouden

- LK vraagt aan leerling: 'Wijs aan (werkwoord).'
- LK wijst aan en zegt: 'Zeg maar na: (werkwoord).'

Hoe te oefenen?

- **PingPong** (in tweetallen) Leerlingen wijzen om de beurt een handeling aan en benoemen die.
- **Uitbeelden** (in viertallen) Een leerling beeldt een handeling uit: de anderen benoemen die.

³ De praatboeken van *Van horen en zeggen* zijn opnieuw gedrukt. U kunt deze via **contact** op de website bestellen. Prijs: 15,00 euro per stuk.

Woordenschat dag vijf

'Knip'werkwoorden (herhaling)

Benodigdheden

- (ZIS blz. 114)
- DBK blz. 50 en strookjes
- bijlage 1

Hoe aan te bieden?

- LK wijst de afbeeldingen van de bijlage en noemt het werkwoord.

(Doel:) 'Je leert nu 'knip'werkwoorden '.

(Instructiezin:) 'Kijk goed. Dit heet (werkwoord).'

weggaan uitsteken afkijken opdrinken
afpakken weggooien afpakken kapotmaken
uitschelden terugkomen

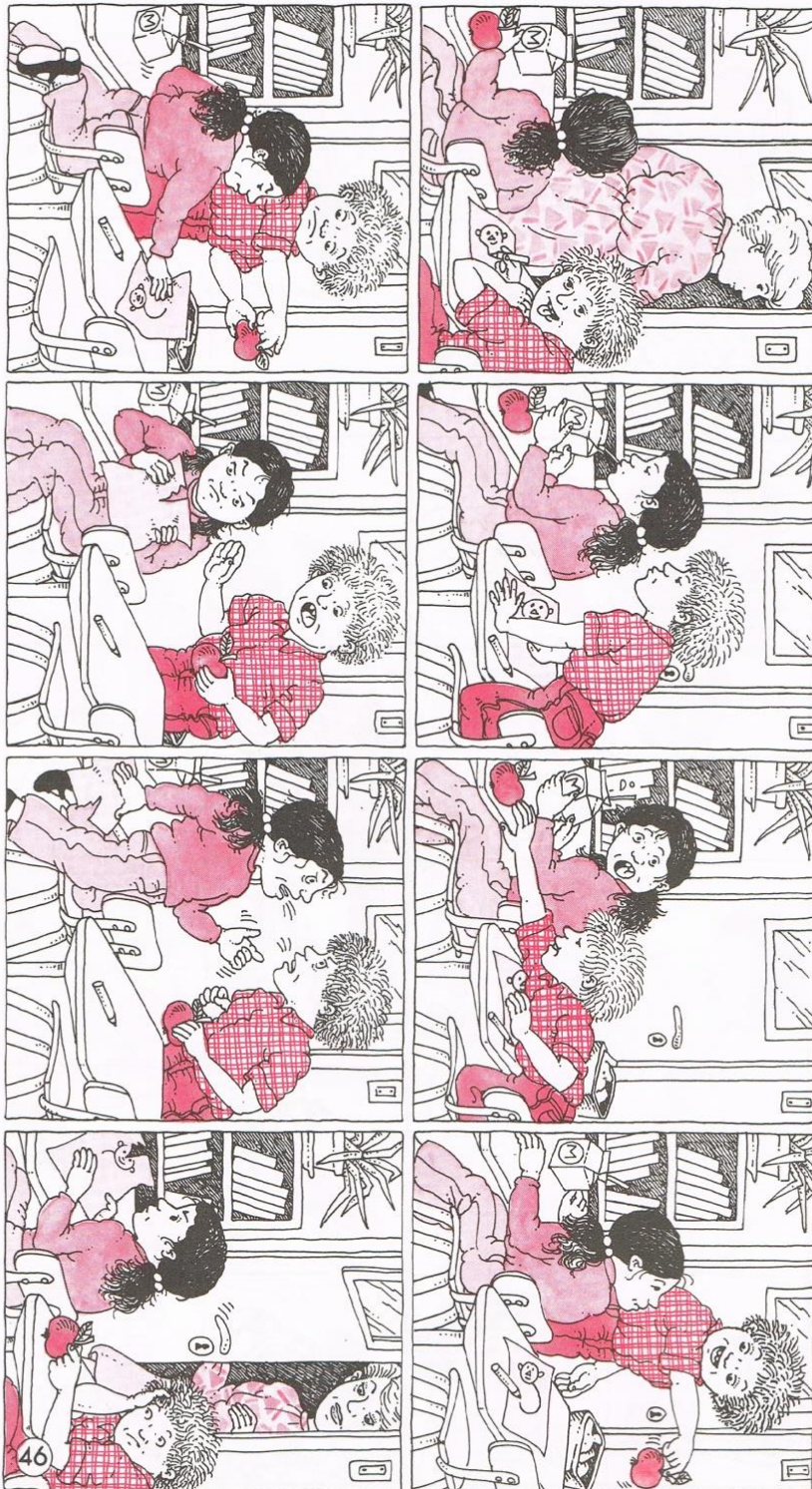
'Straks⁴ maken we zinnen met deze 'knip'werkwoorden.' (gebaar maken).

- LK vraagt aan leerling: 'Wijs aan (werkwoord).'
- LK wijst aan en zegt: 'Zeg maar na: (werkwoord).'

Hoe te oefenen?

- **PingPong** (in tweetallen) Leerlingen wijzen om de beurt een handeling aan en benoemen die.
- **Uitbeelden** (in viertallen) Een leerling beeldt een handeling uit: de anderen benoemen die.

⁴ Zie bij zinsbouw.



Uit: *Van horen en zeggen*, Werkboek 2, blz. 46



Woordenschat dag een

(Functiewoord) Voorzetsels van plaats en richting: *in, achter, bij, door* (herhaling)

Benodigdheden

- Prentenboek *Zwemmie*
- Woorden in Prenten, deel 2, *Zwemmie*, les 2
- DBK blz. 72-74

Woordenschat dag twee

(Functiewoord) bijwoord: *niet*

Benodigdheden

- Prentenboek *Zwemmie*
- Woorden in Prenten, deel 2, *Zwemmie*, les 3
- Praatboek 2 VHEZ, blz. 44-47 (zie ook bij dialoog)
- DBK blz. 106

Woordenschat dag twee

(Functiewoord) onb. vnw. hoofdtelwoord: *allemaal*

Benodigdheden

- Prentenboek *Zwemmie*
- Woorden in Prenten, deel 2, *Zwemmie*, les 4
- DBK blz. 30-31

Woordenschat dag drie

(Functiewoord) modale hulpww. ('uiltje')-werkwoord: *willen*

Benodigdheden

- Prentenboek *Zwemmie*
- Woorden in Prenten, deel 2, *Zwemmie*, les 5
- DBK blz. 49

Woordenschat dag vier

(Functiewoord) voorzetsel van tijd: *om, in, op*

Benodigheden

- DBK blz. 65 e.v.

Hoe aan te bieden?

(Doel:) 'Je leert nu zinnen met de dagen (maanden, uren) zeggen '.

(Instructiezin:) 'Luister goed naar de dagen van de week.'

- U stelt vragen als: 'Wat doe je op maandag? Op dinsdag? enzovoort. (Daarna met uitdrukkingen als *In (maand)*.. en *Om...* (uur).

Hoe te oefenen?

- **RondPraat** (in viertallen) Laat de leerlingen om de beurt vertellen wat ze op een dag in de week doen. Laat ze beginnen met 'Op (...).
- Laat de leerlingen daarna hetzelfde doen met de tijdsaanduidingen *In (maand)* en *Om (uur)*.

Woordenschat dag vijf

(Functiewoord) voorzetsel: *met, tegen, voor, aan*

Benodigheden

- VHEZ Praatboek, les 18, blz. 44-47
- DBK blz. 52 ('schakel'werkwoorden)
- DBK werkblad 9
- HZS onderwerp 27, oef. 6-7,22

Hoe aan te bieden?

(Doel:) 'Je leert nu werkwoorden met *met, tegen, voor* en *aan*. '.

(Instructiezin:) 'Luister goed. '

- U wijst op een afbeelding of tekening van het Praatboek en zegt de zin: 'De jongens vechten **met** elkaar. Het meisje trekt **aan** het haar.
- U vraagt aan de leerlingen: 'Wijs aan: De kinderen vechten met elkaar. De kinderen spelen met elkaar. De leerlingen fluisteren met elkaar.'

Hoe te oefenen?

- **TweetalCoach** (in tweetallen) Laat de leerlingen om de beurt een zin maken met vechten met elkaar. Praten met elkaar, praten tegen vertellen wat ze op een dag in de week doen. Laat ze beginnen met 'Op (...).
- Laat leerlingen werkwoorden met een vast voorzetsel verzamelen op Werkblad 9 en leren. Daarna kunnen ze (later) elkaar overhoren, met een **TweetalCoach**.

Pragmatiek Dialoog dag vier

Benodigheden

- VHEZ, Praatboek 2, blz. 44-47
- Cd VHEZ, 2, les 18

Hoe aan te bieden?

(Doel) 'Je leert vandaag iets horen en zeggen.'

(Instructiezin) 'Luister maar.'

- ① Henna en Safia : Karel Acht stond op
wacht...[gebaar]
- ② Safia (tegen Tessa) : Ja, je bent af.
Tessa : Nee, dat was zijn schuld. [gebaar]
Dat zag je toch!
- ③ Tessa (tegen Leon) : Sufferd! Kan je niet uitkijken!
[gebaar]
Leon : Ach, hou je kop!
- ④ Leon : Kom hier met dat touw. [gebaar]
Tessa : Hè joh, doe niet zo flauw.
- ⑤ Tessa : Als je niet uitkijkt, dan sla ik je in
elkaar. [gebaar]
Help me Safia!
Leon : Kunnen jullie wel, twee tegen één?!
- ⑥ René : De meester! De meester!
Meester : Wat is hier aan de hand?
- ⑦ Tessa (tegen de meester) : Zij lopen door ons touw heen.
[gebaar]
René (tegen Tessa) : Jullie hebben ook het hele plein
nodig.
- ⑧ Meester (tegen Leon) : Deden jullie dat expres?
Leon : Nee, echt niet.
Tessa, Safia en Henna : Welles!
Leon en René : Nietes!
- ⑨ Meester (tegen Leon en René) : Jullie moeten beter uitkijken jongens.
Daar is genoeg plaats om te voet-
ballen. [gebaar]
Leon (over Tessa) : En zij sloeg mij!
Tessa (over Leon) : En hij pakte ons touw af!
Meester : Zo is het wel genoeg.
Begin nu niet weer ruzie te maken.



Hoe te oefenen?

- 2x klassikaal laten luisteren. Let op de zinsintonatie.
- individueel laten beluisteren met cd.
- Let bij het naspelen op de intonatie van de gebiedende wijs.

(Pragmatiek) Dialoog dag vijf

Benodigdheden

- als dag drie

Hoe te oefenen?

- spelen van de dialoog
- opnemen op mobiel of tablet/ipad
- samen bekijken, beluisteren en LK corrigeert eventueel: nieuwe opname maken.

(Pragmatiek) TEKST vertellen dag vier

Rollenspel

Benodigdheden

- (drie leerlingen per keer)

Hoe aan te bieden?

(Doel) 'Je leert je boosheid te uiten.'

(Instructiezin) 'Wat zeg je in de volgende situatie? Jullie zitten in de klas, en Leerling A wordt opgehaald door (iemand van buiten de klas). Leerling B en C zitten te fluisteren en te giechelen. (U kiest drie leerlingen uit: een leerling = leerling A gaat de klas uit, twee andere leerlingen blijven) U vertelt de situatie aan de kinderen apart.⁵ Leerling A denkt dat de andere twee haar/hem uitlachen. 'Daar word je kwaad om. Als je terugkomt in de klas wil je dat tegen hen zeggen.'

De andere leerlingen zijn zich van geen kwaad bewust. (Waar heb je het over?)

Hoe te oefenen?

- Laat de leerlingen nadenken over wat ze willen vertellen.
- De leerlingen praten met elkaar. U bent als gesprekspartner terughoudend
- Als leerkracht luistert u naar de melodie van de zinnen; zie de les zinsintonatie.
- Is het gesprek verstaanbaar?
- Laten ze elkaar uitspreken?

⁵ Uit: Van horen en zeggen, Handleiding 2, blz. 87 a en 87 b

(Pragmatiek) TEKST vertellen dag vijf Interactie in de kleine kring⁶

Benodigheden

-

Hoe aan te bieden?

(Doel) 'Je leert iets vertellen.'

(Instructiezin) 'Is er een scheldwoord dat je leuk vindt?'

Hoe te oefenen?

- Laat de leerlingen nadenken over wat ze willen vertellen.
- De leerlingen praten met elkaar. U bent als gesprekspartner terughoudend.
- Als leerlingen niet kunnen of durven beginnen dan vertelt u over uw leuk scheldwoord. Daarna geeft u de beurt aan een leerling.
- Als leerkracht luistert u naar de melodie van de zinnen; zie de les zinsintonatie.
- Is het gesprek verstaanbaar?
- Laten ze elkaar uitspreken?

⁶ Resi Damhuis & Piet Litjens (2003), *Mondelinge communicatie*. Drie werkwijzen voor mondelinge taalontwikkeling. Nijmegen: Expertisecentrum Nederlands.

KLANKEN dag vijf

WOORDACCENT Knipwerkwoord (herhaling)

Benodigdheden

- DBK, blz. 50, 96
- bijlage op blz. 9 in deze lessen
- PB praatplaat 18

Hoe aan te bieden?

(Doel) 'Je leert vandaag 'knip'werkwoorden met de juiste klemtoon verstaan en zeggen. Deze woorden krijgen de klemtoon op het eerste deel.'

- Spreek eerst langzaam de knipwerkwoorden uit en trommel hard-zacht de klankgrepen. (Of: neem twee verschillende gebaren: een harde klap op de tafel: *met klemtoon*, klap in je handen voor: *geen klemtoon* Of: een vuist voor *met klemtoon* en open hand met gespreide vingers voor *geen klemtoon*.)

•

Hoe te oefenen?

(Instructiezin) 'Trommel maar mee.' Of: 'Doe maar mee (gebaren).'

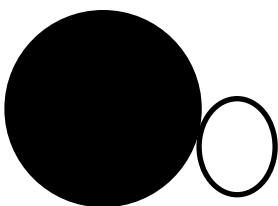
(Instructiezin) 'Zeg maar na.' met de bewegingen (vuist= klemtoon; open hand = geen klemtoon)

1 **weg**gaan, **uit**steken, **af**pakken, **op**drinken, **weg**gooien, **uit**schelden, **kap**otmaken, **ter**ugkomen

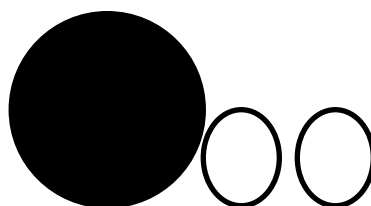
2 **weg**rennen, **uit**kloppen, **vast**houden

Verder verloop

- Verzamel met de leerlingen knipwerkwoorden. Laat ze deze noteren in hun klankschrift en na een aantal in een tweetal nazeggen met de juiste klemtoon.
- Noteer bovenaan in het klankschrift onderstaande tekens: met bijvoorbeeld twee knipwerkwoorden:



weg-gaan



weg-rennen

KLANKEN dag drie t/m vijf

INTONATIE Vraagzin, mededelende zin, gebiedende wijs

Benodigdheden

- zie dialoog
- ZIS blz. 164 e.v.
- DBK, blz. 97 en Werkblad voor het oefenen van de uitspraak 4.1

Hoe aan te bieden?

- Zie ZIS blz.164



Vormleer dag een t/m drie

Werkwoord: o.t.t.

Benodigdheden

- ZIS, blz. 110 e.v.
- DBK, blz. 33 e.v., 36, 58-61
- de geleerde werkwoorden
- WIP 2, Zwemmie
- WIP 2, cd 3, de vereenvoudigde tekst van Zwemmie

Vormleer dag vier en vijf

Vervoeging werkwoorden o.t.t., o.v.t.

Benodigdheden

- DBK blz. 58-61 (tijd)
- DBK blz. 36-37
- DBK blz. 130 (lijst onregelmatige en sterke werkwoorden, o.v.t.)
- DBK, Werkblad 6 (zie bijlage 3)
- bijlage 2

Hoe aan te bieden?

(doel) 'We oefenen werkwoorden voor *nu*, en voor *toen*.' (later *toen=klaar*)

(instructiezin:) 'Luister goed. Hoor je een verschil in de twee zinnen? *Nu bouw ik een toren, gisteren bouwde ik een toren; bouwde is **toen**, bouw is **nu**.*'

. Geef de leerling de tekst van *Zwemmie* op schrift –zie de bijlage.

Laat ze de werkwoorden in de juiste kolom van werkblad 6 zetten.

Hoe te oefenen?

- **TweetalCoach** Om de beurt zoeken de leerlingen het hele werkwoord bij de o.v.t.-vorm (zie ook DBK, blz. 130 e.v.) Is het juist, dan noteren beiden deze op Werkblad 6. Is het niet juist, dan coacht de ene leerling de andere.
- **BeurtGooi** (Vorbereiding: een papieren bal) Om de beurt noemen de leerlingen een werkwoord en zegt er **nu** bij en gooit de bal naar een andere leerling die de o.v.t. vorm geeft. Doet u het eerst voor. 'Ik zeg **bouw = nu**- u gooit de bal naar een andere leerling- *jij zegt dan: **bouwde= toen**.*' Enzovoort.

Bijlage 2 Oorspronkelijke tekst van *Zwemmie*

met werkwoorden gemarkeerd

blz.	tekst
1(-2)	In een hoekje van de zee woonden een heleboel visjes gezellig bij elkaar. Ze waren prachtig rood gekleurd, behalve één visje. Dat ene visje was namelijk zwart, net zo zwart als een mosselschelp. Hij zwom vlugger dan zijn broertjes en zusjes! Willen jullie weten hoe hij heette ? ZWEMMIE.
(3-)4	Op een dag kwam er plotseling een grote, woeste, hongerige tonijn recht op de visjes afzwemmen. En met een hele grote hap slokte hij alle rode visjes op. Eén visje had hij niet gezien en dat was Zwemmie. Zwemmie ging er vlug vandoor.
5(-6)	Hij zwom weg, heel ver weg door de grote zee. Zwemmie was bang en hij voelde zich heel alleen en erg verdrietig.
7(-8)	Maar in de zee was zoveel moois te zien, dat Zwemmie zijn ogen uitkeek en weer helemaal blij werd . Weet je wat hij allemaal zag ? Een grote kwal, zo doorzichtig als glas en met alle kleuren van de regenboog.
(9-)10	En dan was er een kreeft, die gewoon door het water liep ! Zwemmie vond dat een mal gezicht.
11(-12)	Verder kwam hij allemaal vreemde vissen tegen, die achter elkaar aanzwommen . Het leek wel of ze door een onzichtbare draad werden voortgetrokken.
(13-14)	Er was zoveel te zien! Een bos zeewier groeide op zuurbalbonte rotsen.
(15-)16	Er zwom een paling rond, die zo ontzettend lang was , dat hij zijn eigen staart niet eens kon zien.
17(-18)	Ook ontdekte Zwemmie nog prachtige zeeanemonen, die op roze palmbomen leken .
19(-20)	En ineens wat zag Zwemmie toen? Hij kon zijn ogen niet geloven! Tussen de rotsen en het zeewier zwommen hele kleine visjes, die net zo groot waren als Zwemmie. Alleen waren ze weer rood van kleur. Hij dacht eerst dat het z'n broertjes en zusjes waren. Maar dat kon niet, die waren opgegeten door de gulzige tonijn. Zwemmie ging vlug naar de visjes toe.

‘Kom laten we in de grote zee gaan spelen, dan zal ik jullie allerlei moois laten zien!’

‘Dat durven we niet,’ **zei** een rood visje.

‘De grote vissen zullen ons allemaal opeten.’

‘Maar je kunt hier toch niet altijd tussen de donkere rotsen blijven,’ **zei** Zwemmie.

‘Weet je wat we doen?’

We maken een plannetje.’

(21-)22

Zwemmie **dacht** diep **na**.

En plotseling **riep** hij: ‘Ik heb het!’

Laten we het eens proberen.’

(23-)24

De rode visjes **vonden** Zwemmie heel aardig en daarom **volgden** ze zijn aanwijzingen trouw op.

(25-)26

Ze **moesten** allemaal dicht bij elkaar gaan zwemmen, zodat het net **leek** of ze één grote vis **waren**.

Ieder rood visje **had** zijn eigen plaats.

‘Ik zal het oog zijn,’ **zei** Zwemmie, ‘omdat ik zwart ben.’

27(-)28

Ze **oefenden** goed en eindelijk **durfden** ze de grote, wijde zee in.

Niemand **viel** hen lastig.

Integendeel, zelfs de grootste vissen gingen op de vlucht voor de grote rode vis met het zwarte oog.

En zo zwemmen er nog steeds vele rode visjes als een reuzenvis door de zee en Zwemmie voelt zich in z’n rol als waakzaam oog, heel, heel gelukkig.

Werkblad 6 De onvoltooid verleden tijd (o.v.t.)

Wat?

Zie  De Bovenkamer, blz.37 en zie  Lijst 2 (at-eten), blz.130 en verder.

Opdracht

- Noteer de onvoltooid verleden tijd (o.v.t.) van de verschillende soorten werkwoorden uit de tekst in de juiste kolom.
- Schrijf dan het hele werkwoord achter de o.v.t.-vorm.

A-werkwoord -te(n)		B-werkwoord -de(n)		sterke en onregelmatige werkwoorden	
o.v.t.	hele werkwoord	o.v.t.	hele werkwoord	o.v.t.	hele werkwoord
dansten	dansen	tekenden	tekenen	ging	gaan

Zinsbouw dag drie

Zinnen maken

Benodigheden

- DBK, blz. 102, 103
- DBK strookjes geel, bruin, rood, oranje, paars
- Prentenboek *Zwemmie*

Hoe aan te bieden?

(doel) 'Je leert zinnen maken.'

(instructiezin): 'Ik maak een zin met *Wie?* of *Wat?* en *Hoe?* Of: met *Waar?* en *Wanneer?*'

LK wijst op een handeling en de tekening, zegt de zin en legt de strookjes:



Zwemmie is verdrietig



Of: **Zwemmie is verdrietig**

Hoe te oefenen?

(instructiezin): 'Nu maken jullie een zin.'

- **TweePraat** Om de beurt wijzen de leerlingen op een plaat uit het prentenboek 'zeggen' eerst de zin.
 - **TweetalCoach** (in tweetallen) Om de beurt wijst een leerling op de op een plaat uit het prentenboek en legt de zinsdeelstrookjes neer en zegt de zin. Is het goed? Dan zegt de leerling: 'goed'. Daarna maakt de andere de nieuwe zin. Doet u het een keer voor.
- (instructiezin): 'Nu wijzen jullie om de beurt iets aan op de plaat. Je zegt de zin en je legt de strookjes neer. De ander controleert. '

Zinsbouw dag vier

Zinnen maken

Benodigdheden

- DBK, blz. 102, 103
- DBK strookjes
- VHEZ, Praatplaat 18

Hoe aan te bieden?

(doel) 'Je maakt zinnen.'

(instructiezin): 'Ik maak een zin met *Wie?* of *Wat?* en *Waar* en *Hoe?* (etc.)'

Hoe te oefenen?

(instructiezin): 'Nu maken jullie een zin.'

- **TweePraat** Om de beurt wijzen de leerlingen op een afbeelding/handeling op de praatplaat 'zeggen' eerst de zin.
- **TweetalCoach** (in tweetallen) Om de beurt wijst een leerling op de afbeelding/handeling op de praatplaat en legt de zinsdeelstrookjes neer en zegt de zin. Is het goed? Dan zegt de leerling: 'goed'. Daarna maakt de andere de nieuwe zin. Doet u het een keer voor.
(instructiezin): 'Nu wijzen jullie om de beurt iets aan op de plaat. Je zegt de zin en je legt de strookjes neer. De ander controleert.'



De kinderen knikkeren.



Het meisje loopt huilend op straat.



De kinderen

vechten

om de fiets.



Zinsbouw dag vijf

Zinnen maken

Benodigdheden

- DBK, blz. 102, 103 e.v.
- DBK strookjes
- zie bijlage 4 (aantal malen kopiëren en (laten) uitknippen)

Hoe aan te bieden? Hoe te oefenen?

(doel) 'We spelen het kwartet spel.'

(instructiezin): 'Leg de plaatjes in de juiste volgorde. Je maakt een zin bij elk plaatje. Je zegt de zin en legt de zin met de strookjes.'

- **TafelRondje** (per viertal) Eerst leggen de leerlingen de plaatjes in de juiste volgorde. Daarna zegt een leerling, om de beurt, een zin bij een plaatje en legt de zin met de strookjes.
- Speel daarna het kwartet spel.

De jongen en het meisje **zijn** vrienden

De jongen **geeft** het meisje **een klap** op haar schouder.

Het meisje **denkt** dat de jongen **ruzie** maakt.

Het meisje **geeft** de jongen **een trap**.

De jongen en het meisje **vechten**.



Uit: *Van horen en zeggen*, Werkboek 2, blz. 47

Zinsbouw dag vijf

Knipwerkwoorden (herhaling)

Benodigheden

- ZIS blz. 114-117
- DBK blz. 50, strookjes DBK: knipwerkwoord
- de gekende knipwerkwoorden de geleerde werkwoorden: *opeten, nadenken* (Zwemmie) *uitkijken, afpakken* (dialogoog)
- bijlage 5

Hoe aan te bieden?

- Zie ZIS



© Roel Burgler

Hoe aan te bieden?

(doel) 'Je maakt zinnen met 'knip'werkwoorden.'

(instructiezin): 'Jullie maken een zin.'

- LK wijst op een afbeelding van de bijlage en vraagt: 'Wat doet de juf? 't Antwoord is: 'De juf gaat weg. (geel strookje-rood strookje-tweede rode strookje)?

Hoe te oefenen?

- **TweetalCoach** (in tweetallen) Om de beurt stelt een leerling een wie-of wat-doet/doen-vraag en legt met strookjes de zin. Is het goed? Dan zegt de andere leerling: 'goed'. Is het niet goed? Dan coacht deze leerling. Daarna is deze leerling aan de beurt.



hele werkwoord = *weggaan*



gaat weg

de juf **gaat weg**

het meisje **drinkt haar melk op**

de jongen **pakt haar appel af**

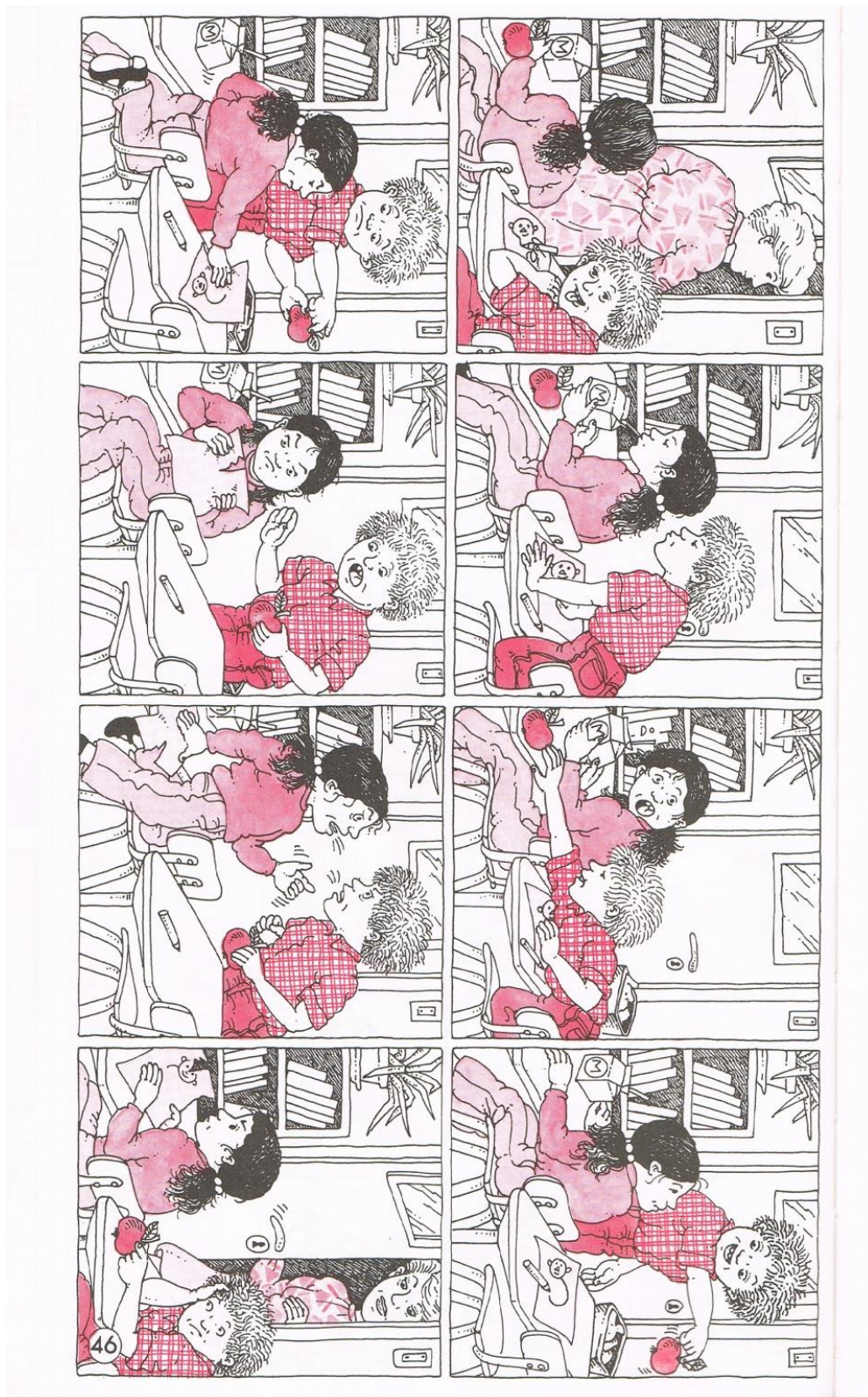
hij **gooit de appel weg**

het meisje **pakt de tekening van de jongen af**

zij **maakt de tekening kapot**

het meisje en de jongen **schelden elkaar uit**

de juf **komt terug**



Uit: *Van horen en zeggen*, Werkboek 2, blz. 46